

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Shod sadjarjev v Novem mestu.

(Konec.)

Izrazila se je pri tej priliki želja, da bi se dajale za pravilno urejene in dobro oskrbovane šolske vrtove stalne in boljše nagrade.

Sklenilo se je tudi naprositi vlado, ozir. dež. odbor, da se izda poljudno spisana knjižica o saditvi in oskrbovanju sadnega drevja, in da se v ta namen razpiše primerna nagrada.

Dalje se je opozarjalo na porabo sadja ob dobrih letinah, zlasti takrat, kadar bo tudi drugod toliko sadja, da ga ne bo mogoče prodajati. Sprejel se je v tem oziru predlog, da postavljajo podružnice pripravne in današnjemu času primerne sadne sušilnice.

Sprejel se je tudi predlog, da podružnice skupno naročajo potrebne cepiče za precep-ljevanje nepripravnih sadnih vrst, kakoršnih je po Dolenjskem zelo dosti.

Splošno se je tožilo tudi o škodi, katero povzročajo zajci sadnemu drevju, in se je splošno pripoznala potreba, da se lovski zakon prenaredi na korist sadjarstvu.

Pripoznalo se je tudi, da izgledno urejeni in oskrbovani sadni vrtovi zelo vnemajo gospodarje za sadjerejo, in da bi bilo želeli zaradi tega, da bi zlasti gg. župniki na deželi napravljali v pripravnih legah take sadne vrtove v spodbudo našim kmetovalcem.

Končno se je pri prvem vprašanju opozarjalo tudi na to, da je treba koristne ptičke varovati, in da bi morali v zimskem času posebno po šolskih vrtovih postavljati mizice za krmljenje sadjereji koristnih ptičev.

Tudi pri drugem vprašanju: Katera sadna plemena in katere vrste sadja je po Dolenjskem v veliki meri zasajati, da se povzdigne sadna kupčija, in postane sadjereja bolj dobičkonosna, se je oglasilo mnogo govornikov, tako da se je vršila vsa razprava prav živahno in z največjim zanimanjem. Sklenilo se je pa sledeče:

V veliki meri naj se zasajajo zanaprej le jabolka, ki so pripravna za kupčijo in domačo rabo. Glede drugega sadja nimamo Dolenjci ugodnih pogojev. Marelice in breskve se dajo le v najboljših legah Belokranjske z vspehom pridelovati. Češnje so le za visoke lege, ravno tako tudi orehi, kjer ne pozebejo. Namizne hruške kaže imeti le na vrtovih. Na planem zunaj naj se sade le tepke v večji meri. Kar se češpelj tiče, so nam močno oslabele zaradi raznih bolezni, ki napadajo listje. Češplje bo zanaprej kazalo tudi cepiti, in saditi jih bo v dobro obdelane prostore, kjer dosedaj še niso rastle. Kajti zemlja je po mestih, kjer nam češplje že od pamtiveka rastejo, močno izpita in izdelana. Takisto bo treba češpljam tudi gnojiti. Vešingtonova sliva je kaj dobra za napravo slivovca in je trdna tudi proti boleznim. Za sušenje pa ni pripravna.

Kar se jabolk tiče, je obračati na nje vso skrb, da se sedanji nasadi razširijo in popolnijo. Sladka jabolka bo precepiti z boljšimi vrstami. Izmed najbolj priporočljivih vrst je po Dolenjskem zasajati v večji meri sledeča jabolka: dolenjsko voščenko, angleško zlato parmeno, čebularja ali štetinca, veliko kaselsko rajneto, blenhajmsko rajneto, rudeče deviško jabolko ali češnjavec in landsberško rajneto.

Z razpravo o najpripravnejših vrstah sadja je bil dnevni red zborovanja končan in predsednik je zaključil isto ob 2. popoldne zahvalujoč se vsem udeležencem za njih sodelovanje. —

O posameznih točkah spregovoriti hočemo prilično kaj več.

O pravilni napravi sadnega mošta.

Letos bodo obrodila skoro povsodi po Dolenjskem jabolka in hruške tepke prav dobro. Marsikateri gospodar se bode letos odločil za napravo mošta; zato pa ne bode odveč, ako se zmenimo nekoliko o pravilni napravi sadnega mošta jabolčnika in hruškovca. Storimo toraj to!

Dostikrat se sliši: Na Francozkem, v Švici, na Gor. Avstrijskem in Gor. Stajerskem itd. na-

pravljajo tak sadni mošt, ki se, posebno ako je že več let star, pravega vina prav nič ne vstraši. No, temu ni ravno tako, kajti razloček med sadnim moštom in pravim, iz grozdja narejenim vinom, je vedno še tako velik, da ga lahko sleherni pravi vinopivec spozna, naj bode prvi še tako pravilno, še tako dobro napravljen. Ali to je pa tudi gola resnica, da je med moštom in moštom gledé dobrote lahko velik razloček. Ta razloček pa nastane prvič vsled različne dobrote sadja, drugič vsled bolj ali manj napačne naprave mošta. Najboljši mošt doseže se iz polovice trpkih — zagatnih — hrušk, kakoršne so tepke, potrkve, normenske moštnice in vse prave moštnice v obče, in polovice kislikastih ne pa sladkih jabolk. Hruške ne smejo biti še prezelene, pa tudi ne preveč zrele. Najboljše so takrat, kadar imajo že črne pečke in pa kadar niso še, kakor pravimo, testnate, to je rujave in mehke postale. Mošt že iz testnatih postalih hrušk kaj nerad kipi, ostane vedno sladek, se noče čistiti, ni nič kaj stanoviten ter se rad pokvari. Jabolka ne smejo biti tako zvana sladka jabolka, katera nimajo skoro nič kisline v sebi in kakoršnih je ravno po Dolenjskem v mnogih krajih največ. Jabolka morajo biti kislikasta in, kar je pglavitna stvar, ona morajo biti bolj ko le mogoče zrela. Iz samih hrušek napravljeni mošt nima, kakor se strokovno izražujemo, ubranega ali harmoničnega okusa. On ima namreč veliko premalo kisline v sebi in utegne imeti preveč trpkosti ali zagatnosti, čreslovine. Iz samih jabolk napravljeni mošt pa tudi ni povsem ubranega okusa, kajti on ima premalo alkohola — moči — v sebi, premalo tudi trpkosti, preveč pa kisline. Že celo neubranega okusa pa je iz samih sladkih jabolk napravljeni mošt, kajti v njemu zamore sleherni pogrešati kislino.

Gledé nepravilnosti, napačnosti naprave sadnega mošta je pri nas po Dolenjskem pač pglavitna napaka ta, da se hruške kakor jabolka, posebno pa poslednja, dosti prezgodaj v mošt podelovati prično. Hruške morajo imeti že črne pečke, jabolka pa rujave, da so zadosti zrela. No, po Dolenjskem vidimo pa še iz popolnoma zelenih, to je nezrelih hrušek, posebno pa še iz popolnoma nezrelih jabolk mošt napravljati. Kako naj bode tako napravljeni mošt zadosti močan, ko ni še skoraj nič sladkorja v sadju, iz katerega edino zamore vsled kipenja — vrenja, kisanja — alkohol, to je moč nastati! — Kdor hoče iz jabolk prav dober mošt napraviti, pusti naj jih dalje ko le mogoče na drevju, da že tam boljše dozore. In kadar so jabolka obrana, naj se jih nikar takoj ne stolče, opreša ter tako v mošt spremeni, ampak znese naj se jih v klet, na pod ali pod streho, kjer naj v kupih toliko časa ostanejo, da začno prav močno dišati, da se, kakor pravimo, popolnoma pomedijo. Le iz po-

polnoma zrelih jabolk zamore se prav dober, to je alkohola — moči — bogat, okusen, trpežen in stanoviten mošt doseči, nikdar pa še iz zelenih. Pri napravi mošta postopati pa je tako-le:

Vso gujilobo je treba najskrbnejše odstraniti. Kar je toraj nagnutih jabolk, moramo jih pozorno obrezati. Tolčenje in otiskanje — sploh vse delo naprave mošta vrši naj se kolikor mogoče snažno, a vode naj se nikar nič ne dodaja. Dodana voda mošt slabi. Mošt naj se spravi v prav zdrave sode, kateri naj leže v bolj gorkem prostoru ne pa v prav hladni kleti, in sodi naj se tako napolnijo, da bodo čisto polni. Vsaki dan se mora pa kipeči mošt trikrat z moštom samim zaliti, to je zjutraj, opoldan in zvečer. To pa zato, da zamore pri vehi vsa pena in vsi ostanki sadja ven skipeti ter se v pod sod postavljeno skledo stekati. Dobrih štirinajst dnij po nehanji kipenja mora se mošt že v prvič pretočiti, do Velike noči pa gotovo v drugič.

Dolenjci, tako napravljajte sadni mošt in veseli bodeite njegove dobrote!

Napoved vremena.

—Pri izvrševanju poljedelskih opravil n. pr. posebno ob času košnje je za vsacega kmetovalca zelo važno, da mu neugodno vreme ne nagaja. Kakor je toraj za posameznika to velike važnosti, koliko bolj je to za celo deželo in seveda tudi vso državo. Da se zamore vreme za nekoliko časa naprej določiti, napovedati ali, po domače rečeno prerokovati, zato so razni ljudje, strokovnjaki in nestrokovnjaki, izumili celo vrsto priprav in instrumentov, s pomočjo katerih z večjo ali manjšo sigurnostjo in sicer za več časa ali samo za nekoliko ur vreme naprej napovedó ali prerokujejo. V ta namen služi barometer, potem manj razširjeni psychrometer ali vlagokaz, kateri za dobo pol dneva sigurno vlago in vsled tega spremen vremena pokaže.

Največji pomen ima pa upeljava c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in zemeljski magnetizem na Dunaji, kateri zavod na podlagi vsak dan mu iz vse Evrope in tudi iz ostalih zemeljskih celin došlih telegrafskih poročil o vremenu, sestavlja vsak dan vremenske zemljevide. Na teh zemljevidih zaznamenovano je: najnižje in najvišje stanje zračnega tlaka, njega leža, veter in njega smer, oblačnost, množina padavine, toplota i. t. d. Iz teh podatkov dá se z največjo gotovostjo sklepati, kam se bodo v prihodnjih 24. urah oblaki nagnili, kje je pričakovati dežja in nevihte. Te podatke pa imenovani zavod ne obdrzuje za se, ampak razpošilja jih potem po vsej Avstriji in sicer v prvi vrsti

vsem večjim meteorologičnim štacijam n. pr. v Ljubljano, potem velikim industrijalnim zavodom, grajščinam, veleposestnikom, posameznim občinam in tudi vsakemu, kedor se nanj naroči.

Posebno na Češkem, Gorenje Avstrijskem, na Ogerskem dobiva vsaka občina, v koji bližini se telegrafična štacija nahaja, take vremenske napovedbe vsak dan. Na občinski hiši je potem nabita dotična napoved, in vsak, kdor ima kako važno opravilo opraviti in bi pri tem rad vedel, kakšno bode vreme v prihodnjih 24. urah, gre tija pogledat in si potem svoje delo razdeli. Posebno ob času košnje je, kakor že zgoraj omenjeno, za poljedelce taka napoved jako koristna in važna. Da bi se razširjanje te velevažne upeljave tudi po Slovenskem uvedlo, zato je deželna kmetiška šola na Grmu letos v prvič upeljala, da dobiva ona vsak dan taka telegrafična poročila od c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in zemeljski magnetizem in sicer za čas košnje. Dosedanja došla telegrafična napovedba se je prav dobro obnesla t. j. ona je prav vreme naprej povedala. Naročnina za taka poročila stanejo samo 4 gld. 20 kr. za dobo jednega meseca in se zamorejo pri vsaki telegrafični štaciji izvršiti.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Ministerski predsednik grof Thun ni bil odgovoril v državni zbornici na interpelacijo zaradi graških razmer. Preložil je državni zbor. Poslanci so prišli domov. Splošno se je sodilo, da se jeseni zopet snidejo k rednemu parlamentarnemu delovanju. Vlada se je res prizadevala na vse moči, da bi dosegla saj delno sporazumljenje med češkimi in nemškimi zastopniki. Pa Nemci naglašajo, da se na noben način nečejo prej pogajati, predno se jezikovni naredbi ne zavržete popolnoma. Kaj bo naredil grof Thun? Ogerski listi že poročajo, da je uvidel, da s tem državnim zborom ne more uspešno delovati in je od cesarja že dobil oblast, da razpusti po leti meseca avgusta državni zbor, potem izda odlok, s katerim se vse notranje stvari prepuščajo deželnim zborom, le skupne stvari bodo spadale v področje državnega zbora. Volitev za državni zbor se bo vršila po deželnih zborih, peta kurija bo odstranjena. Grof Thun upa, da tem potom dobi parlament, ki bo dognal pogodbo z Ogersko. Ako bi se pa to ne zgodilo, tedaj avstrijska vlada sklene z Ogersko le trgovinsko pogodbo.

—Notranje politične razmere so toraj žalostno zamotane, žalosteče pošteno avstrijsko prebivalstvo in gotovo tudi cesarja, ki obhaja letos petdesetletnico svojega vladanja. Nekaj nadomestila pa dajejo cesarju različne **slavnosti**, ki jih prirejajo

na Dunaju razna društva povodom te petdesetletnice. Vrsté se druga za drugo. Najginjlivejši je bil gotovo udanostni slovesni obhod dunajske šolske mladine v petek 24. junija. Več kakor 70 tisoč otrok se je zbralo, v slavnostnem obhodu šlo po mestu, in navdušeno pozdravljalo vladarja. Bil je vidno ginjen. Zupanu dr. Luegerju je dejal ob sklepu: „Bilo je nekaj izredno lepega, in današnji dan mi je tolažba med tolikšno bridkostjo tega leta.“

—V Pragi so se pa obhajale velikanske slovesnosti v proslavo „očeta češkega naroda“, velikega zgodovinarja Palackega. Prišli so k slavnostim zastopniki vseh slovanskih rodov, celo iz Rusije. Tudi Slovenci smo bili tam zastopani. Nemški listi se seve jezé nad veličastnimi izjavami slovyanske vzajemnosti. Slobodno jim! Samo podtikati ne smejo tem slavnostim političnega, protiaustrijskega duba. Slovani smo še vedno vdanejši Avstrijci kakor liberalni Nemci.

V spomin stoletnega rojstva največega poljskega pesnika Mickiewicza se je 26. junija pa v **Krakovem** vršila velika slavnost, h kateri je prišlo mnogo čeških odposlancev. Povdarjala se je tu potreba združitve češko-poljskega naroda.

Kaj je novega po širokem svetu?

Špansko-amerikanska vojska seve obrača na se pozornost vsega sveta. Pa posebno zanimivih poročil z bojišča pričakuje zaman. Že dva meseca je preteklo, kar se je začela vojska, pa vojske v pravem pomenu besede še ni bilo. Kakor so se Amerikanci sprva bahali, bi bil človek mislil, da bodo v enem tednu vso Kubo osvojili. Pa šele prejšnji teden so izkrcali nekaj svojih vojakov na otok, ki nameravajo v zvezi z vstaši napasti mesto Sant Jago. Med španskimi in temi amerikanskimi vojniki je prišlo doslej le do malih neznatnih prask. Amerikanci pa poročajo po stari svoji navadi o „velikih“ bitkah, v katerih so seve zmagali sijajno. No, svet je že spoznal amerikansko širokoustnost, in neče takim poročilom kar slepo verjeti. Priti pa mora v kratkem do bitke pred mestom Sant Jago. Potem bomo videli, kdo bo zmagalec. — Drugo špansko brodovje pod vodstvom Camarovim pluje bajé proti Filipinom. Bajé pravimo, ker nihče ne vé pravega njegovega cilja, razven Camara sam in španski ministri.

Domače vesti.

(Birmovanje v Novem mestu.) Premislorni knez in škof pridejo v Novo mesto v petek dné 8. julija ob 6 uri popoldne. V soboto 9. julija bo ob 7. uri zjutraj slovesen vhod iz kapiteljna v kapiteljsko cerkev, potem sv. maša in birma za mestne otroke. Ob 11. dopoldne bo pa blagoslovljenje nove Franc-Jozefove bolnišnice v Kandiji. V nedeljo dne

10. julija se bo ob 7. uri začelo birmanje za vnanje otroke, popoldne ob 3. pa bo nadaljevanje za župnije Šmihel, Prečina in Valta vas; druge sosedne župnije pridejo torej na vrsto v nedeljo popoldne. Ob 6. uri zvečer bo procesija na pokopališče in tam molitve za mrtve. V pondeljek obiščejo presvitli gosp. knezoškof zavod šolskih sester d. N. D. v Šmihelu.

(Osebnosti.) Generalnim vikarjem je imenovan stolni kanonik g. Ivan Flis, njegovim namestnikom prelat g. dr. Kulavice, stolnim župnikom kanonik g. Jos Erker, stolnim dekanom pa kanonik g. Ivan Sušnik. — Glavna davčna kontrolorja gg. Karol Morschner in Rihard Murgelj sta imenovana glavni davkarjema, glavni davčni kontrolorjema pa sta imenovana davkar g. Ivan Skuscek in davčni oficijal g. Valentin Aschmann.

(Kože stavile se bodo) radi birne mesto 9. dne 7. julija t. j. v četrtek ob 1/2 8. uri v Brusnicah, ob 10. uri zjutraj v Gracarjevem turnu, ob 1. uri popoldne v Beli cerkvi, ob 1/2 4. pri Zorko-tu in ob 1/2 5. v St. Petru.

(Učiteljstvo novomeškega okrožja) je imelo 22. junija v Novem mestu konferenco, s katero je združilo slovesno praznovanje petdesetletnice cesarjevega vladanja. Lepa v svoji vrsti je bila ta slavnost, da malo taci. V frančiškanski cerkvi je bila slovesna sv. maša, ki jo je daroval mil. gosp. prošt Dr. Sebastijan Elbert. V lepo okrašeni dvorani čitalnice bila je slavnostna seja. Slavnostni govor imel je gosp. nadučitelj žužemberški. Po govoru se je vse učiteljstvo zapisalo lastnoročno v spominsko knjigo. Isto tako tudi vabljeni odlični gostje. Popoldne je bil slavnosten obed v g. Schwarzovi gostilni, pri katerem je svirsala meščanska godba. Mnogo duhovitih govorov in napitnic je tudi ta del slavnosti prav znamenit storilo.

(Izlet Dolenjskega pevskega društva in Glasbene Maticе) na Zaplaz se radi mnogih zaprek ne more vršiti v četrtek 7. julija t. l. temuč bode v nedeljo 17. t. m. Natančneje vspej se naznani v prihodnjem listu ali po posebnih vabilih. — Pač pa bode v četrtek 7. t. m. pevski večer v Novem mestu, natančneje se še naznani po lepakih. — Dolenjskega pevskega društva člani bodo peli tudi pri božji službi kneza i škofa 10. t. m.

(Koncert) prirede člani dramskega društva iz Ljubljane prihodnjo nedeljo 3. julija v „Narodnem domu“ v Novem mestu. Isti bo spojen z operetno predstavo. Samospevi: 1. Auber: Romanca iz opere „Fra Diavolo“, g. Rus. 2. Suppe: Arija iz operete „Modell“ in več drugih pesmic, g. I. Polakova. 3. a) Verdi: Arija za bas iz opere „Ernani“; b) Ipa-vic: Podoknica iz opere „Teharski plemiči“, g. M. Fedyezskovski. Dvospevi: 6. Zeller: Iz operete „Obersteiger“, g. I. Polakova in g. F. Rus. 5. Smetana: Iz opere „Prodana nevesta“, g. Fedyezskovski in g. Rus. 6. „Čarobne gosli“, opereta v jednem dejanji. Koncert in opereta se vrši s spremljevanjem glasovirja gosp. kapelnika H. Beniška. Sedeži prve in druge vrste 80 kr., stojišče 30 kr., ostale vrste 60 kr., zadnji dve vrsti 40 kr., za dijake 20 kr. Vstopnice se dobijo v Krajčevi bukvarni do nedelje opoldne, popoldne in zvečer v čitalnici.

(Glasbene Maticе šola) sklepa pouk svojega prvega poluleta v torek 12. julija t. l. Tistega dne ob 5. uri popoldne bode v čitalnični dvorani skušnja učencev v igranju na klavir in na gosli ter v petju. Takrat se prvič igra na nov društven kon-

certni klavir. Po skušnji se učencem razdele spričala. K skušnji imajo prost pristop društveniki Glasbene Maticе i po njih vpeljeni prijatelji. — Po skušnji ob 7. uri zvečer je v pevski sobi zborovanje Novomeških članov Glasbene Maticе, pri katerem se podata račun o dosednji upravi in proračun za prihodnje šolsko leto, ter se voli novo šolsko upravištvo za imenovano šolsko leto 1898/1899 obstoječe iz 7 članov. Takrat se vpisujejo tudi novi člani Glasbene Maticе. — Učenci za bodoče šolsko leto se sprejemajo v Narodnem domu pritlično na desno tudi uže v sredo 13. julija t. l. od 11. do 12. ure dopoldne in od 1. do 3. ure popoldne. dalje v petek 15. julija t. l. od 9. do 12. ure dopoldne. — Pogoji so, da je oče učenca oziroma njegov zastopnik član društva i da plača letnino 2 gld. ter za vsakega gojenca za celo leto vpisnino 1 gld. Za pouk v petju ni nikakega drugega plačila, za pouk na klavirju ali na gosli pa je še učnine po 1 gld. 50 kr. na mesec. Siromašni učenci se bodo kolikor moč oprostili učnine ali popolno ali delno. Oprostili se bodo pred vsem pridni učenci, ki so se uže doslej učili na društveni šoli; začetniki morajo poprej pokazati svojo sposobnost i marljivost. Za oprostilo prošnjo treba jednacih izkazov in potrdil, kakor na družih javnih šolah. — Ker je upravniški blagajnik g. lekarnar S. pl. Sladojevič sedaj odsoten, naj se učninski zastanki izvrše gotovo do 5. t. m. društvenemu poverjeniku g. O. Skaletu.

(Občni zbor) podružnice sv. „Cirila in Metoda“ vršil se bode v čitalniških prostorih v pondeljek dne 4. julija ob 8. uri zvečer. Zanimajte se za društvo!

(Iz Črnomlja.) Dne 11. julija t. l. vršilo se bode slovesno otvorjenje in blagoslovljenje vodovoda belokranjskega. S to slavnostjo združile bodo prizadete občine Črnomelj, Semič, Kot in Petrova vas proslavljenje 50letnega vladanja našega pravitelja cesarja Franc-Jozefa I. Program bode: 1. Otvoritev in blagoslovljenje vodovoda 11. julija t. l. ob 10. uri zjutraj pri izviru na Blatniku (Rusbach). 2. Slavnostni banket ob 1. uri popoldne v Črnomlju („hotel Lackner“.) K blagovoljni udeležbi najljubneje vabi

Slavnostni odbor.

(V bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca maja 53 bolnikov, koncem aprila jih je ostalo 34, skupaj 87. Od teh se jih je ozdravilo 39, zboljšalo 11, neozdravljeni bili so 4. Umrla sta dva, in sicer eden vsled raka in eden umirajoč priveden vsled opeklin. V oskrbovanji ostalo jih je 31. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 1063.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juniju 1898 je 142 strank vložilo 32438 K 83 h, 97 strank vzdignilo 20010 K 51 h, toraj več vložilo 12423 K 32 h, 11 strankam se je posojil izplačalo 8560 K, stanje vlog 1,030.208 K 73 h, denarni promet 99503 K 94 h.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico,) registrovana zadruga z neomejeno zavezo, uraduje vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne v občinski pisarni v Kandiji. Tam se za pristop zglašuje in pa svoje doneske vplačuje. Razun teh uradnih ur dajo radovoljno vsakojaka pojasnila člani načelnštva.

—(Streljanje proti toči.) Kakor po Spod. Štajerskem, pričeli so tudi že po Dolenjskem tako zvane strelišne postaje proti toči napravljati. Pred 14. dnevi postavilo je tako postajo „vodstvo kmetijske šole na Grmu“ na Trški gori prav tikoma cerkve. Ona obstoji iz štirih velikih možnarjev, zvočnega lija in

primerne lesene hišice, v kateri je vse to spravljeno. Misel za napravo te postaje sprožil je pri slav. dežel-nem odboru deželni poslanec gospod vitez Langer iz Bršlina. Slavní deželni odbor naklonil je tudi šentpe-terškemu gospodu župniku podpora 50 gld. v namen naprave jednake postaje na vrhu hriba sv. Jurja (grčev-ske gore). Ko se bodo torej nad našimi vinogradi na Trški gori in v Grčevju pogubonosni oblaki nabi-rali, gromeli bodo proti njim mogočni strelí, katerim bode namen oblake razgnati ter tako točo zabraniti. Bog daj, da bi bil uspeh dovoljen in da bi se potem še po drugih hribih dolenskih vinskih gorí take po-staje ustanovile! Kakor slišimo, imajo jih tudi že nad Krškem, pri Št. Rupertu in Radovici.

(O streljanju proti toči.) Letošno poletje pričeli so v krški okolici ob hudi uri streljati z možnarji. Menda so to prvi poskusi na Dolenjskem. Bog daj dobrega uspeha! Na Štajerskem, kjer to že več let poskušajo, se hvalijo; tako se je posebno v ptujski okolici streljanje dobro obneslo. Skušnja uči, da morajo biti strelne postaje samo 1000 m t. j. 1 km narazen. Stroški za jedno postajo znašajo 35 gld. Zato je treba par možnarjev, 2-5 m dolgo lijaku podobno pločevi-nasto cev in smodnik. Ako se ta poskus v krški okolici obnese, upamo, da se kmalu razširi po celi Dolenjskej. (Dostavek.) Gornja poročila je vredništvo sprejelo kakoršna sta mu došla; pripomniti pa ima, da par možnarjev ni dosti. Ob času nevarnosti je treba prav urno streljati; pri tem se pa možnarji toliko razbelijo, da ni moč jih prijeti, ali brez nevarnosti smodnik vanje vsipati. Mora jih toraj več biti, da se imajo čas vsaj nekoliko ohladiti. Dalje se oni težki mož-narji zvočnega lija manj dobro vporabljajo, ker so pretežki. Treba je dveh krepkih rok za prenašanje. Izdeljujejo sedaj kovane možnarje, ki so trpežnejí od bronastih in jih lahko vsak deček v eni roki nosi.

— (Tatvina na Št. Jernejski pošti.) Pred nedavnim bilo je ukradenih več sto goldinarjev. Ne-utrudljivi orožniki so tatu zasledili, ki je farni doma-čin. Od ukradene svote manjkalo je okoli 50 gold.; našli so pa mnogo ukradenih stvari, strojenih kož, masti, žita. Bil je tedaj nevaren tat, kteremu bo sodnija saj za nekaj časa. obrt ustavila.

(Premovanje konj) bo letošnje leto 23. av-gusta v Bohinju, 24. v Lescah, 25. v Kranju, 26. v Kamniku, 29. na Vrhniki, 30. v Ribnici, 3. septembra v Trebnjem in 5. v Št. Jerneju.

(Upravna živinskih semnjev.) Kakor čujemo, je vis. c. kr. deželna vlada sklenila uravnati živinske semnje, kar je nujno potrebno. Okolščina, da je le majhno število živinskih semnjev po zahtevah zdravstveno in veterinaro policijskih predpisih urav-nanih, je vzrok, da se bo ta za povzdigo živinske trgovine in živinoreje potrebna in važna uravna-va morala izvršiti v teku jednega leta in bodo vsi do tedaj neuravnani živinski semnji brezpogojno ustavljeni. Opozarjamo splošno na to zadevo in svetujemo, da za to poklicane osebe za uravnavo živinskih semnjev res pravočasno potrebno ukrenejo. V vzgled naj jim bode novo uravnano in urejeno živinsko sejmišče v Novem mestu.

— („Der Süden.“) Na Dunaju bode od 1. julija t. l. izhajal list pod imenom „Der Süden“, Organ für die politischen, culturellen und wirt-schaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen“. Namen mu bode poglavitno ta, razšir-jati poznanje naših razmer izven slovenske in hrvat-ske domovine. — Tak list v središču države

je Slovencem in Hrvatom živo potreben. Naš narod trpi poglavitno pod tem, da se v njemu sovražnem poročilu širijo kriva poročila o nas ter ga dosedaj ni glasila, v kojem bi se taka poročila pobijala. Odpor v doma-čem časopisju pa ni izdaten, ker je le-to le malo raz-širjeno in drugorodnem neumljivo. — Nove utemeljeni list bode tedaj imel nalogo, da kratke pa odločno in dostojno pobija krive gla-sove, katere širijo o Slovencih in Hrvatih protivna jim glasila. Nasproti pa bode list tudi domače kroge informiral o dogodkih tika-jočih se poglavitno naroda slovenskega in hrvatskega. — List se bode načelno izogibal domačemu strankarstvu in prepiru ter zastopal narod v celoti. Začne se izdajati kakor polmeseč-nik, a da se spremeni v tednik, odvisno bode od občinstva. — Ker bode bolj redko izhajal, mu bode lahko tvarina izbrana. Da se bode v pravem duhu vodil, zato daje poročstvo oseba izdajatelja gospoda Jakoba Pukla, v časnikarstvu izkušenega, dobro poznanega in tudi izven slovenske domovine čislane-rodoljuba. — Cena listu bode 2 gld. 50 kr. za celo, 1 gld. 25 kr. za pol leta. Vredništvo in upravníštvo: „Wien, I. Plankengasse 4“. — Na željo se pošlje list brezplačno na ogled.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

Škerlj Jože, Fiume — Štajkav Anton, Ljubljana — Walding Peter, Murndor — Peznar Anton, Ober-hausen — Turk Franc, Št. Jernej — Jurič Georg, Cleveland (rec.) — Malič Anton, München — Blažič Ana, Trebelno — Tanko Jakob, Ribnica — Stalzer Bruno, Wien — Kollenc Florian, Graz — Fabrikant, Steinbrück — Šimc Johann, Rorbach — Smiljanič Marko, Pueblo Colo — Hrovat Jože, Leadville — Hafnar Franc, Fiume — Beller Johanna, Wien (rec.) — Jorjančič Jura, Vivodina — Kočevar Johann, Chitten-dem — Videtič Jakob, Larison — Hočevar Johann, Santa Cruz — Štefanič Johann, Joliet Ill — Kočevar Johana, Zagraz — Testen Lovro, loco — Terpinč Franca, Ljubljana — Žurman Neža, Vrhnika — Turk Stif, Cauti Rood — Laživoda Josef, Reading — Kastelic Anton, Calomet — Cimermančič Anton, Haugh — Fautin Giovanni, Gottschee.

Preklic!

Dne 3. aprila t. l. sem očitno govoril obrekljive besede zoper sv. vero naših grško-katoliških sosedov. Vse to se je zgodilo iz nevednosti in nepremišljenosti. Zatoraj očitno pravim, da se bile moje besede laž in žal mi je da sem to govoril. Prosim vse one, kateri so bili vsled mojega obrekovanja razžaljeni, posebne preč. gosp. župnika M. Goleš-a iz Drage, za odpušanje.

JUGORJE, dne 26. junija 1898.

(159) Janez Gornik,
cerkovnik in posestnik.

-Svarilo gg. trgovcem!

Po mestu in Kandiji hodi neka oseba na naše ime različno blago kupovat, brez da bi midva o tem kaj vedela. Ako bi se to morda še kedaj primerilo, prosiva, da nama dotično osebo naznanite brez da bi ji na najino ime kaj dali, ker za dotični osebi oddano blago midva nisva plačnika.

(158) Brata Appe,
pečarja v Kandiji.

Loterijske številke.

Trst 18. junija	38	9	38	64	21
Gradec 25. "	19	56	47	26	30

Uradni cenik

za pobiranje šotornine in prostornine v mestni občini

 Rudolfovo.

1. Za leseno prodajalno	—70 gld.
2. Za večji štant, pokrit	—53 "
3. Za manjši štant, pokrit	—27 "
4. Za večji štant, nepokrit	—27 "
5. Za manjši štant, nepokrit	—18 "
6. Za leseno ali lončarsko robo, večje vrste	—21 "
7. Za leseno ali lončarsko robo, manjše vrste	—18 "
8. Za dvouprežni voz, na katerem se blago na prodaj pripelje	—35 "
9. Za enouprežni voz, na katerem se blago na prodaj pripelje	—18 "
10. Za košaro, vrečo ali koš	—02 "
11. Za konja	—06 "
12. Za žrebeta	—03 "
13. Za vola	—06 "
14. Za kravo	—06 "
15. Za tele	—03 "
16. Za prašiča	—02 "
17. Za drobnico, (kozel, koštrun)	—01 "

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 1. junija 1898.

(139)

Župan:

Dr. Schegula

Prodajalka sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom v dobri hiši z lepim ravnanjem. Zahteva se zmožnost slovenskega in nemškega jezika, dobro spričevalo in izurjenost posebno v prodaji manufakturnega blaga. — Več pové opravništvo „Dol. Novic“. (151—1)

ZAHVALA.

Dné 24. maja t. l. upepeljal je požar moje poslopje v Malem Korenu (občina Ambrus). Zavarovana sem bila pri zavarovalnem društvu

Unio Catholica,

in generalni zastopnik tega, gospod Ignacij Zor v Ljubljani, prišel je takoj na lice mesta, cenil škodo in jo meni takoj izplačal tako kulantno in brez vsakega odbitka, da si štejem v dolžnost, imenovanemu društvu in njegovemu zastopniku javno zahvaliti se in društvu „Unio Catholica“ vsacemu zavarovanja potrebnemu toplo priporočati.

V Malem Korenu, dné 17. junija 1898.

(143)

Marija Grandovec.

ZAHVALA.

Povodom svoje odhonice iz Rudolfovega izkazali so mi moji stanovski tovariši, narodna društva: „Čitalnica“, „Dolenjsko pevsko društvo“, „Sokol“ in sploh vse meščanstvo toliko simpatij in to na tako laskav način, da si smatram kot svojo posebno dolžnost, izreči jim še enkrat tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. Leta, koja sem preživel v tem prijaznem mestu, ostanejo mi v najprijetnejšem spominu.

V Ljubljani, dné 26. junija 1898.

Dr. Karl Gestrin,
c. kr. dež. sod. svètnik v. p.

(152)

Najnovejše oglednice

Ljubljane. Šiške, št. Vida, Viča in Rožnika izšle so v založbi Anton-a Turk, knjigar in knjigovez v Ljubljani Dunajska cesta št. 3.

Vsprejema tudi naročila za izvršitev oglednic raznih krajev v eni ali v treh barvah, ako se pošlje vzorec (fotografija), a ne naroči manj kot 1000 komadov. (153—1)

Cerkvenik se išče za župno cerkev na Mirni; rokodelci imajo prednost. (150—1)

Naznanilo!

Na novomeški gimnaziji se bodo vpisovali učenci v I. razred ali 15. julija ali 15. septembra t. l.

Tisti, ki hočejo vstopiti 15. julija, naj se oglase ta dan med 1/2 9. in 1/2 11. uro dopoldne v spremstvu svojih starišev ali njih odgovornih zastopnikov v ravnateljski pisarni ter prineso s seboj krstni list in obiskovalno spričevalo.

Sprejemni izpiti se prično v petek 15. julija ob 1/2 11. pismeno, ob 3. popoldne ustno.

Takse znašajo 3 gld. 10 kr.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Novem mestu,
dné 1. julija 1898. (148—1)

Razglas!

 Dne 17. julija t. l. bode

I. občni zbor

vseh obrtnikov črnomaljskega sodnega okraja.

Dnevni red:

Pozdrav predsednika.
Poročilo o društyenem delovanju.
Poročilo o denarnem stanju.
Nasveti in predlogi.

Zadruga vseh obrtnikov sod. okraja črnomaljskega,
dne 27. junija 1898. (155)

Za birmance primerna darila

pri

Gustav-u Forgáč

v Novem mestu

v veliki izbiri zlatih in srebrnih ur, verižic, prstanov, zapon, uhanov itd. po najnižji ceni.

Pošiljatve v okolico v svrhu izbire
so na razpolago.

Popravila točno in cenó.

(138—3)

P. n.

(92-5)

Podpisani priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo zalogo

izdelkov peči in glinene robe

kakor: raznovrstnih proti ognju trpežnih ločenih peči nove sisteme, štedilnih ognjišč ter vseh v stroko spadajočih rečij.

Na zahtevo izdelujem tudi raznovrstne barve, več vrst rujave (braun), zelene, sive, mišje sivo, srebrno sivo, srneno sivo (Rehgrau) in kameno sivo, rumene, višnjeve, bele in pisane (majolika).

Naročnina se vestno, točno in po nizki ceni izvršuje.

Za dobro blago se jamči.

Franc Piletič,

izdelovatelj peči in glinene robe v Gradacu pri Metliki.

Posestvo na Gorenjskem išče:

1.) Vavpta — poštenega, skrbnega in delavnega. Plače 12 gld. na mesec poleg hrane; lahko je oženjen brez malih otrok in tudi žena bi imela trajen zaslužek;

2.) hlapca h konjem, treznega in delavnega človeka. Plače poleg hrane 7—8 gld. na mesec.

3.) Vrtnarja ali pa vrtnarskega zvedenega pomočnika, kateri je že po vrtovih delal. — Vse službe nastopiti so takoj.

Podrobnejši pogoji se izvedo pri opravištvu „Dol. Novic“.

(143-2)

„Restavracija pri pošti“

ima o priliki birmovanja

10 sob za prenočišča na razpolago.

Priporoča se

Franc Kovač.

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradnikom in slav. občinstvu naznanjam ter se priporočam, da imam

veliko zalogo v suknenem blagu.

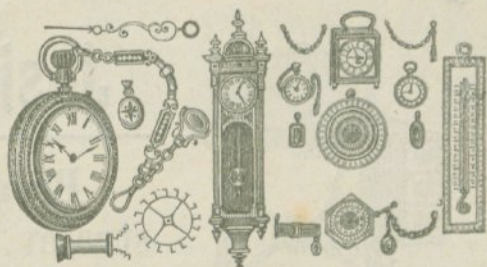
Tudi nepremočljive lodne iz kamelinih dlak za haveloke ponudim po najnižji ceni. Ravno tako izvršujem obleke po najnovejšem kroju in nizki ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(122-5)

Jakob Mikolič.

(142-2)

ALOJZIJ RAJEC,

urar v Novem mestu na Vel. trgu

priporoča slavnemu občinstvu posebno gg. botrom in botram

o priliki sv. birme

svojo bogato zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih in nikelnastih ur in verižic,

kot najpripravljenjši dar v spomin!

Cenik žepnim uram:

Najfinejše nikelnate ure s ključem od gld.	2.50	do	5.—
" " remontoir " "	2.50	"	5.50
" " srebrne " s ključem " "	3.50	"	8.50
" " remontoir " "	4.50	"	9.—
" iste z dvojnimi oklepom " "	5.50	"	12.—
" zlate ure za dame " "	13.—	"	21.—
" zlate ure za gospode " "	22.—	"	90.—
Amerikanske budilke po gld. 1.80, fine garantirane po gld. 2.20.			

Popravila izvršujem vestno, točno in po prav nizki ceni ter z jamstvom. — Stare žepne in stenske ure se lahko zamenjajo za nove proti primernemu doplačilu.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Sodar ali pintar, dobro izučen in pridno delaven se uahaja v Novem mestu v sv. Jurja ulici št. 178. sprejema delo na dom ter se priporoča blagorodnim gg. grajščakom, častiti duhovščini in naprednim kmetovalcem. Sprejema tudi naročila vsakovrstnih malih posod trdega in mehkega lesa, vse po primerni ceni, kakor je dandanes lesovina. (156-1)

P. n.

Priporočam slavnemu občinstvu Novega mesta in okolice svojo novo urejeno

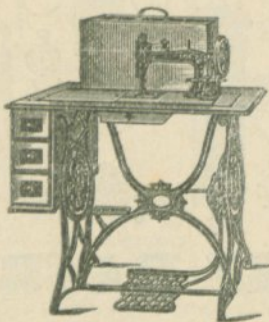
izdelovalnico soda-vode,

v katerej izdelujem izključljivo s pomočjo filtracije s strojem soda-vodo, tako, da za svežo, zdravo in bistro vodo jamčim. Prodajam na veliko in malo.

Z odličnim spoštovanjem

Simeon Sladović plem. Sladoevički,

lekarna „pri Angelju“ in izdelovalnica soda-vode v Novem mestu. (121-5)

Josip Ogoreutz, Novo mesto.

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev na Kranjskem priporoča svojo

veliko množino šivalnih strojev

raznih sistemov, po najnižjih cenah in ugodnih pogojih.

Ob enem priporoča svojo bogato izbiro blaga za različno moško in žensko obleko, nagrobnih vencev s trakovi in napisi itd.

(147-2)

Za vsa mizarska dela,

za stavbe, cerkveno in sobno opravo, po najnovejšem slogu

(105-6)

se priporoča

Alojzij Kobe,

mizarski mojster v Metliki, z dovršeno preskušnjo na o. kr. tehnološkim obrtnem muzeju na Dunaju.

Vino

domačega pridelka

112-6)

je na prodaj

v grajsčini Bajnof (Weinhof) pri Rudolfovem.

Male orglje

s petimi spremeni, v dobrem stanu, kakor tudi en klavir (kratki) dobro ohranjen, je na prodaj po nizki ceni v hiši št. 82 v Novem mestu.

(146-2)

Lepa obokana klet

dati v Novem mestu št. 157.

je za nizko najemnino koj oddati

(2-13)

Proda se

pod prav ugodnimi pogoji hiša v Žužemberku št. 35 z zemljiščem ali brez tega.

(154-1)

(141-2)

Od danes naprej

se pri trgovcu Barborič-u v Novem mestu

delijo v spomin na sveto birmo podobice ali pa roboi zastonj vsem tistim, kateri pri njemu kupujejo.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo blaga, katerega je za birmance nalašč naročil, po najnižji ceni.